

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 2 kor.
Félévre ... 4 kor.
Egész évre ... 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

Megjelen július és
augusztus kivételével
vonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:

IX., Ferencz-körút
31. szám, I. em.

Kiadóhivatal:

V., Váci-körút 78. sz.

Chiles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Úszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kánizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljaiújhegyi Korcs.-Egylét,
Selmeczi Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna- s vivóegyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Tornaszereink sokaságáról.

Minően tapasztalt tornatanár tudja, hogy mint nyulik meg a tanulók arca, ha különösen a jobban tornázó csapat a létra vagy a lebegőfa nevét hallja. Még nekivetközni sem szeretnek, ha ily szerekhez vezetjük őket; s ugyancsak változatos egybeállítású gyakorlatokat kell csináltatnunk, hogy el ne álmosodjanak. — Tudjuk magunkról is, hogy a tornaszerek kedvelt triászai a ló, korlát és a nyújtó. Ezeket szereti is minden tanuló, és ezeken tornáztatni a rajtuk tornázni tudó tanár is szeret. — Viszont az is köztapasztalat, hogy a nem jó tornász tornatanár meg inkább szereti a könnyebb szereket. Azt hiszem, ez az oka annak, hogy tornatermeinkben feleslegesen sokféle szer található.

A középiskolákban, tanítóképzőkben a felesleges szerekhez számítom az ugrózsámolyt, a rohamdeszkát, a körhintát és a bakot. A felső osztályok gyakorlásánál meg mellőzni szeretem a létrát, lebegőfát és még a mászást is, melyet a nyújtó és gyűrűhinta gyakorlatai könnyen pótolhatnak. Nem mondom ugyan, hogy ne legyen meg mindez a szer a tornateremben, melyet a miniszteri utasítás „mellőzhetetlen”-nek jelel, hanem azt óhajtanám, hogy különösen a felső osztályok szertornázása kevesebb szerre szorítkozzék, hogy eredményesebb lehessen.

Ne gondoljuk, hogy a testerősítő gyakorlatokat úgy adagolhatjuk, mint az orvosságot: kell valamit arra is adni, hogy tetszik-e a tanulóknak. Ha pedig éppen a hatásosabb gyógyszer tetszik, úgy miért ne nyujtanók ezt. Csak arra vigyázzon a tornatanár, hogy kinek milyen szer és gyakorlat való. Különben erre való a jó mérlegeléssel történő csapatbeosztás, és a csapatok ügyességi fokának megfelelő gyakorlatbeosztás.

A kevesebb szeren való tornázástól azért is várható jobb eredmény, mert a fokozatos erősítés és ügyesítés e szereken jobban megfigyelhető, továbbá az egyéniségét a tanár jobban kiismeri tanítványainak. Kétháromszáz tanulónak 15—20 szeren való tornázásából vajmi kevés egyes esetre való emlékezés marad a tanár fejében. Mig kevesebb szeren való tornázásnál a tanár még egyes tanulók egyes gyakorlatainak hiányos voltára is jól fog emlékezni és ezeket alkalomadtán javítani fogja. Bármily sokat és helyeset beszéljünk is a dreszura, a trening ellen, azért a legpedagógusabb tornatanításban is van a betanításnak helye. Ez a betanítása pedig az egyes nagyon edző és ügyesítő gyakorlatoknak csak úgy lehetséges, ha egy-egy gyakorlatot többször csináltatunk a fiukkal; erre pedig a sokféle szeren való tornázásnál nem lehet módunk. A tanulóknak azon igyekezetét is tekintetbe lehet venni, hogy

valamelyik szeren egy-egy nekik tetsző gyakorlatot meg akarnak tanulni. Például a kápás lovon nagyon szeretik a fiuk a különféle lábkörzéseket, de ezeknek szép kiviteléhez nagy gyakorlat szükséges.

A szertornázásra a mi nagyon is sokanyagu tornatanításunkban alig kerül a téli tornaórákban 35 perc, máskor a szabadtéri gyakorlatok és játékok meg egészen feleslegessé teszik. Most már egy tízes csapat 15—20 perc alatt egy szeren milyen és hány gyakorlatot végezhet? Az összetettebb gyakorlatokból alig egyet. Most ezt a gyakorlatot úgy-ahogy megcsinálta, de ehhez a szerhez már csak akkor kerül vissza a sokféle szer váltogatása után, mikor már el is felejtette a gyakorlat egyes fogásait.

Nem akarok határozott indítvánnyal fellépni, de nagyon szeretném, ha kollégáim nyilatkoznának azon véleményemről, hogy a felső osztályoknak legyen egy-egy főbb szere. Ugy értem a dolgot, hogy például az V-ik osztály főszere lenne a ló, VI-iké a gyűrűhinta, VII-iké a korlát, VIII-iké a nyújtó. Sietek utána tenni, hogy minden ilyen különös szerjelölés mellett a sokat féltett és soha és semmivel sem veszélyeztetett egységes testképzésen nem esik baj, mert e szerekek ellentett sok szer pótolhatja a véletlenül e szereken pihenő izmok munkáját.

A kijelölt osztályszereken aztán a tornatanár alaposan készülve a gyakorlatok egymástutánjára, valóságos mintatornázást végezhet a maga és a tanulók öröme és javára. Sok jó oldalát óhajtanám még megvilágítani a kevés-szer elméletének, de mindenképp óhajtanám kollégáim véleményét hallani. Akikkel eddig tanártársaim közül beszéltem, s kiknek tornatanítását láttam, azoknál mindig azt tapasztaltam, hogy ugyanis e négy szer a legkedveltebb és mellettük a magas ugrás. Azt is tudom, hogy a tornaversenyeken minden iskola lovat, korlátot vagy nyújtót kért csapatja számára, annak jeléül, hogy eddig is ezek a szerek voltak a tanárok és tanulók előtt is a legkedveltebbek. Állapodnánk meg e tekintetben valami általános elvben, melyből majd a gyakorlat leszűrné a különös utasításokat.

A szertornázás az iskolai testgyakorlatoknak most is leghatásosabb eszköze; eredményesebb tanításától tehát sokat várhatunk.

L.

Az iskolai kirándulások az utasításokban.

Legtekintélyesebb tanügyi lapunk, a „M. Paedagogia“ mult évi 9-ik számában Bozóky Endre a gimnáziumi utasításokat bírálva, az ott ajánlott iskolai kirándulások mennyiségét sokalja, és attól fél, hogy a testi nevelés érdekei a szellemi nevelés érdekei fölé emelkednek.

Ez az „eltornászósodástól“ való félelemnek már többször hallott vészkiáltása, melynek ha okát keressük, azt találjuk, hogy csakis a tornászok kiabálásától származhatik. A testi nevelés ügye; a tornaversenyek, játékpályák, játékdélutánok ugyanis nagy gyűlésekkel, nagy hiradással tárgyalattak. Ezek iránt a napi sajtó és a nagy közönség is természetsszerűleg és sokkal jobban érdeklődött, mint a mennyiségtani versenyek iránt. Most már, ha e nagy garral folyó ügynek haladását, a sok beszédnek eredményét keressük alig találunk valamit. Vagy hol vannak az iskolai játékterek, a rendezett játékdélutánok, a felkarolt szabadtéri gyakorlatok. *Egyedül* lelkes miniszterünknek érdeme, hogy a tornaversenyek még megtartatnak. Vagy talán tornatermeink egészségesebbek; talán nem gégesorvadásban, tüdőbajban halnak el tornatanáraink most is, mint ezelőtt. Vagy azért féltik a szellemi nevelés érdekeit a tornázástól, mert tanulóink főleg a tornaversenyek hatása alapján maguk is törődnek testi erősödésükkel? Mi e félelemmel szemben éppen azt panaszoljuk, hogy az iskola még mindig a szónál, az utasításoknál tart, melyekből alig valósít meg valamit. Vagy hol van az az iskola, hol nem havonként, de félvévenként minden tanuló kirándulna?

Azonban lássuk Bozóky megjegyzéseit, hogy azután soraihoz fűzhessük észrevételeinket.

Ime a terjedelmes és tartalmas bírálatának a kirándulásokra vonatkozó része:

Az új utasítások második részét, a részletes utasításokat a régiakkal terjedelmüket illetőleg összehasonlítván, azt tapasztaljuk, hogy az új utasítások 283 oldalon tárgyalják azt, amit a régiéek 125 oldalon elintéznek. Ennek a megnövekedett terjedelemnek részleges magyarázatát abban találjuk, hogy a görögöt pótló irodalom és a szabadkézi rajz a tantervmódosítás folytán foglalnak helyet az utasításokban, a testgyakorlás pedig azért tárgyalatik éppen kétszeres terjedelemben, mert hiszen a testi nevelés érdekei ujabban a szellemi nevelés érdekeivel egy sorba, sőt talán azok fölé emelkednek.

Az utóbbit nem éppen meggondolatlanul merem állítani. Ugyanis az utasítások végén, szerényen meghuzódva találunk egy igen nagy jelentőségű fejezetcskét, mely a *kirándulásokról* szól, s mely hivatva van az iskola nyugodt munkálkodását alaposan megzavarni. Lássuk, mit mond ez a fejezetecske?

„Az iskolai kirándulások alkalmával az ifjúságnak bő alkalma nyílik kitarító járás és menetelés közben különféle természeti akadályok leküzdésére s ezen felül rögtönzött tréfás játékok által is, csupa szórakozásból, jótékony hatásmú önedzésre.“

„A kirándulásoknak a természeti, földrajzi s részben történeti oktatás szolgálatában, nemkülönben általános nevelő hatásuknál fogva is, kiváló pedagógiai fontosságuk van. E végből szükséges, hogy a kirándulásokon a megfelelő szaktanárok (lehetőleg az osztályfőnökök is) részt vegyenek. A kirándulások télen és nyáron egyaránt osztályonként rendezendők, tél idején félnapra, tavasszal és ősszel fél vagy egész napra és nyáron esetleg több napra is kiterjedhetnek. A kirándulások a cél komolyságának megfelelően és a tanárok részvételének biztosítása érdekében mindig a szorgalmi időben, azaz rendes tanítási napokon rendezendők olyformán, hogy az osztályok havonként egyszer felváltva az igazgató által meghatározandó tanítási napokon 2—4 tanár vezetése alatt kirándulnak. Egy-egy napon több osztály is kirándulhat. A tanulók előtt megelőzőleg kihirdetendő, hogy mikép öltözködjének, mit vigyenek magukkal, milyen lesz az utirány s mikor érhetnek haza. A kirándulásokról az igazgatóság a feleltes hatóságnak jelentést tesz.“

Aki csak kevéssé is, de ismeri az iskola belső életét, az minden további fejtegetés nélkül belátja azt, hogy ezzel a rendelkezéssel megszületett a peripatetikus gimnázium.

A kirándulások a szorgalmi időben rendezendők, tehát megszaporodik a kalendáriumi és hivatalos ünnepek száma. A kiránduláson 2—4 tanár vegyen részt, tehát az otthon maradó osztályokban az órarend megváltozik, helyettesítések fognak lábrakapni, épen úgy, mintha a 2—4 tanár hirtelen megbetegedett volna. Minden osztály havonként egyszer kirándul, tehát ezek a zavaros állapotok esetleg havonként nyolcszor ismétlődnek. A kirándulások esetleg több napra is terjedhetnek. Köszönöm szépen!

A kirándulásokon a tanulók magatartása természetesen természetesebb, mint amilyen az iskola padjaiban; a fegyelem — minden igyázat mellett is — kissé meglazul.

Ha a kirándulók haza kerülnek, mindig egy-két nap erőltetett munkájába telik, hogy a megszokott rend helyreálljon, a hullámszába jött kedélyek ismét lecsillapodjanak. A testi fáradalmakról ne is beszéljünk, pedig azokat tanár és tanuló nem egyformán viseli, nem egyforma tempóban heveri ki. Ily körülmények közt az iskolának nyugalmat kívánó munkája zaklatásszerűvé válik, megszűnik annak lehetősége, hogy a tanár a tananyagot beoszthassa, annak elvégzését illetőleg elkészített tervét keresztülvihesse, mert egy-egy osztálynak kirándulása minden osztályra visszahatással van.

Majd meglátjuk, milyennek bizonyul e rendelkezés a kivitelben.

A magam védelme szempontjából hangsúlyoznom kell, hogy az iskolai kirándulásoknak őszinte híve vagyok, s azokat — cum grano salis — a szorgalmi időben is hasznosaknak, sőt szükségeseknek tartom. De abban a terjedelemben, amint azokat az utasítások contemplálják, bennök az iskolára nézve határozott veszedelmet látok. A tanuló a komoly munkától mindjobban eszik. Hiszen szomorúan kell azt tapasztalunk, hogy a követelményeknek folytonos lejjebb szállítása mellett is a tanulmányokban tett előmenetel nemhogy emelkednék, hanem vele lépést tartva szintén lejjebb száll. A gyakori kirándulások, s ennek folytán a szorgalmi időnek megrövidítése vagy a követelményeknek még fokozottabb és önkénytelen lejjebbállítására, vagy a tanulók túlterhelésére fog vezetni. Mert

a tanárt szorítják: a tanterv és kétszeres terjedelemre fölszaporított utasítások; a tanulónak pedig hiányozni fog az az idő, mely a kirándulásokra, azok előkészítésére és kipihenésére fordítandó.

Bozóky tehát nem a kirándulások ellen ír, hanem azok sokasága aggasztja; de érvei közül sok magát a kirándulásokot érinti. Mit szóljunk például azon ellenvetéséhez, hogy a tanulók a kirándulásokban kifáradnak, azt mondván, hogy „a testi fáradalmakról ne is beszéljünk.“ Ezzel azt akarja bizonyosan mondani, hogy ez még nagyobb baj, mint amit a kirándulások a tanítás menetének megzavarásában okoznak. Csak azt mondhatjuk, hogy bizony a kirándulások egyik áldásos célja, hogy a tanulók izmai mérsékelten kifáradjanak, mert fáradtság nélkül nincsen izomgyarapodás.

A tanterv, tananyag beosztását illetően ezután minden tanár úgy fog intézkedni, hogy számításba veszi a kirándulási napokat. Nem gondolnám, hogy tanításunk eredménye veszélyesen sülyedne, ha nyolc napot minden osztály veszít az évi szorgalmi napokból. Csak más ne hátráltassa, főleg a tanárok nemakarása, aki kirándulásokot, nem félhetjük a tanulmányi eredmény sülyedését épen e 8 szabad naptól.

A tanuló a kirándulások miatt elszokik a rendes munkától, mondja Bozóky. Az épen a baj, hogy az eddigi rendszertelen, nagyritkán tartott és rosszul vezetett kirándulások kizökkentették a tanulót a kerékvágásból, mi azonban pár év múlva épen úgy nem fog zavart okozni, mint a vasárnapi szabadság. Hiszen a főváros egyes iskoláiból vasárnaponként kisebb-nagyobb csapatokban százával rándulnak ki a fiúk a budai hegyekbe. Ha a Bozóky-féle elv általános lesz, ezeket is be fogjuk tiltani, mert biz ezek is kizökkentik a fiukat (hála Isten!) napi munkájukból.

Bőlesen mondja Bozóky, hogy a gyakori kirándulások a tanulmányi követelések leszállítására vagy túlterhelésre vezetnek. Ez azon igazság, melyet szolgál a testgyakorlatok minden lelkes híve, mert negyedszázaddal ezelőtt épen ezen eszme alapján kezdődött a testgyakorlási reform. Ha épen a kirándulások kényeszeriténék a tanárokat a követelmények leszállítására, úgy éljenek a kirándulások apostolai! K.—S.

A „Pannonia“ egy éve.

A *Pannonia Evezős Club* március 23-án tartotta meg közgyűlését, amelyen — minthogy gróf Károlyi Mihály és gróf Andrássy Sándor elnökök közbejött akadályok miatt meg nem jelenhettek — Martin István egyesületi igazgató elnökölt.

A közgyűlés kitörő lelkesedéssel a klub tiszteletbeli tagjává választotta Raics Lajost, aki évek óta fáradhatatlan buzgalommal, kiváló tudással és legszebb eredményekkel irányítja az egyesület sportbeli tevékenységét és versenyeken való szereplését. Ugyancsak közfelkiáltással választották meg tiszteletbeli taggá

Martin Istvánt, a nagymérvű elfoglaltsága miatt lelépő igazgatót, a hála jeléül azért a kitartó, önzetlen és eredményes munkásságért, amelyet éveken át az egyesület adminisztrációja és pénzügyi helyzetének megszilárdítása körül kifejtett.

Igazgatókká választottak az 1905. évre: Porteleky László és Záborszky István doktorok, a többi tisztség pedig következőképen tölthetett be: tükár Szelnár Aladár, jegyzők Nötel Gyula, Kullmann Vilmos, Novák Andor, művezetők Farkas László, Faubel Gusztáv, szertáros Ranzberger János, pénztáros Schletter Ferenc, gazda dr. Szkalniczky Henrik, ellenőr Hankó Arthur, ügyész dr. Kerster Gyula. — A két évi megbízás lejártával visszalépő választmányi tagok helyébe választottak: Martin István, Ábrai Zoltán, Grum Iván, Lorenc Viktor, Brückner Nándor. Póttagok: dr. Hérics Tóth Jenő, Vasskó Kálmán, Balatoni-Gräfl Károly. Számvizsgálók: Erdősi, Kugler Sándor.

A *Pannonia Evezős Club* évi jelentése, mely a februári közgyűlés számára beszámol a klub múlt évi működéséről, igen sok érdekes adatot tartalmaz.

A klub tagjai 4357 indulással 50195 km.-t eveztek. Az elmúlt évvel szemben ez ugyan csökkenést tüntet fel, de mégis igen jó eredménynek tekinthető, mert a tagok száma is kisebb volt.

Legnevezetesebb kirándulás, a dr. Szkalniczky Henrik, dr. Jordán Károly, dr. Hérics-Tóth Jenő, Szelmár Aladár, Jordán Victor, négyes kirándulása, mert ez a csapat 48 óra alatt evezte le a bécs-budapesti távot.

Egyénileg legtöbbet eveztek: Jordán Dezső 3905 km.-t, Róka János 2824 km.-t, és dr. Szkalniczky Henrik 2571 km.-t.

Őszinte lelkesedéssel és elismeréssel emlékezik meg az évi jelentés a fáradságot és csüggedést nem ismerő training-felügyelőről, Raics Lajosról.

És méltán. Budapesten, Bécsben és Siófokon indultak a Pannonia csapatai s 16-szor győztek, kettővel többször, mint előző évben, noha az indulások száma az idén kettővel kevesebb volt.

Mint különösen érdekes győzelmeket, kiemeli az évi jelentés, a junior csapat győzelmeit, melyeknek vezetlen vezérevezőse Herczegh Béla volt.

Mindkét ország bajnokságát ismét Mannó Miltiades nyerte meg, noha önkéntesi évét szolgáltatta.

A bécsi folyamregatta 1000 forint értékű díját harmadszori győzelemmel végleg megszerezte a klub számára, a dr. Szkalniczky Henrik, Nötel Gyula, Schletter Ferenc, Farkas László, Gräfl Ödön, Paraszthy Pál, Mocsári Rezső, dr. Záborszky István (vez. ev.), Eisner Aurél (kormányos) csapat.

Idei versenyszereplésével 65-re emelkedett a klub összes győzelmeinek száma, oly rekord, melyhez foghatót semmiféle evezői klub eddig el nem ért.

A klub saját pályáin a tagok lelkesen üzték a tennis sportot is s az év végén rendezett házi versenyben a férfi egyesben dr. Porteleky László, a női egyesben

Csáky Ibolya, a férfi párosban Hosszu István, dr. Pórtelky László, a vegyes párosban Hiesz Anna, dr. Pórtelky László győzött.

Végződik az évi jelentés amaz óhajjal, hogy az 1905. esztendő még sikeresebb és még dicsőségesebb legyen, mint az 1904. év volt s hogy az ujonnan választandó tisztikar jövő évben ilyenkor a mostannál sokkal eredményesebb, sokkal fényesebb évről számolhasson be.

Adja Isten, hogy úgy legyen!

Utasítások a testgyakorláshoz.

(Folytatás.)

Osztályonként a következő szergyakorlatok végezhetők:

I—II. osztály.

Magasugrás. — Rövid (3—4 lépés) roham. Az ugrás előgyakorlatainak rövid ismétlése az egész osztályllyal egyszerre (I. osztályban). Átugrások ugrómércén arcállásból páros és fél lábrol (a pálca 15—20 cm. magasságban fekszik). Átugrások 1—2—3 lépéssel. Az ugrás fokozása az osztály átlagos képessége szerint eszközlendő. Az ugrások átlagos magassága csipőmagasságu legyen.

Főcél, hogy a tanulók helyesen tudjanak el- és leugrani, a leugrás után pillanatra megállani s a bal- és jobb lábbal egyaránt elugrani. A szaladás rövid (3—6 lépés) legyen és fokozatosan gyorsuljon. Az ugrást 4—4 tanuló egyszerre végezze.

Távolugrás. — Az elugrások állásból páros lábbal, szaladással pedig mindig válogatott lábakkal végződnek. Az átlagos ugrástávolság az alsóbb osztályokban két testhosszuság legyen. Mind a magas-, mind a távolugrás valamennyi osztályban lehetőleg ugródeszka nélkül gyakorlandó.

Zsámolyugrás. — Rendesen 4 tanuló ugrik el egyszerre s az ugrózsámolyok egymás mellett egy lépésnyi távolságban álljanak, de néha kettésével is ugorhatnak, ha két-két zsámoly egymás mögé van helyezve. Ugrások mellső állásból a zsámoly tetejére és leugrás, összekötte kar- és lábgyakorlatokkal. Ugyanez ¼ fordulással összekötte. Rövid rohammal bal (jobb) lábbal a zsámolyról előre leugrani, a zsámolyt átugrani stb.

Rohamdeszka. — Oldalugrások bal (jobb) lábbal a deszkára lépve és páros lábbal is. Oldalugrások összekötte ¼ fordulattal, kar- és lábgyakorlatokkal (pl. terpesztés, lábkeresztelés, tapsolás, bal, jobb és páros térdemelés és karlendítések stb.). Rövid lépésekkel felszaladás és leugrás előre összekötte kargyakorlatokkal. Leugrás előre megállás nélkül.

Hosszú ló. — Támaszbaugrás, feltérdelések. Lovagfelülések, egyszerű ülécserék, leugrások. Minden felülés állásból, támaszból és szaladással gyakorlandó. Elugrás páros lábbal.

Nyújtó. — Alacsony nyújtó. Függő állások. Zsugorfüggés; bal (jobb) s páros térdfüggés a kezeken kívül és belül. Ezen helyzetben mérsékelt lengés. Térdellendülés a kezeken belül és kívül a 3-ik, azután a 2-ik lendületnél. Átguggolás lefüggésbe és hátsó állásba stb.

Korlát. — Alacsony korlát. Függő állások összekötte kar- és lábemelésekkel- és hajlításokkal. Fekvő függések. Haránt támaszbaugrás és abban térdemelés,

törzsfordítás. Oldal-, haránt- és terpesz-ülések. Haránt állásból arccal kifelé a korlát végén külső haránt ülések a bal (jobb) karfára, terpeszülés kéz mögé, haránt fekvő támaszból letolás felkar-fekvésbe. Támlázás helyben, előre és hátra.

Mászás (rúdon, kötélén). — Gyakorlatok függő állásban. Tiszta függés egy és két rúdon. Zsugorfüggés; mászó kulcsolásba ugrás egy és két rúdon. Ugyanez egy rúdon a lábak elcserélésével és abból lassú lecsúszás (a kezek a rudat eleresztik). Mászás egy rúdon kulcsolás-cserével minden fogásnál. Mászás két rúdon. Vándormászás egy és ugyanazon magasságban. Átfordulások két rúd között csipőmagasságban.

Mászás kötélén. Mászókulcsolásba ugrás nyújtott és hajlított karokkal. Mászás a kötél közepéig és onnan rövid fogásokkal lefelé függeszkedés. Mászás egy kötélén túlfogással.

Gyűrűhinta. — A négy pár gyűrűhinta különféle magasságban legyen a tanulók érintő magasságához viszonyítva. Ugrás hajlított függésbe. Ostorlengés. Hintázás, a leszállás leszaladással vagy lábcsúszással történjék. Az előhintázásnál hajlított függés. Leugrás a hátsó hintázásnál óvatosan, eleinte csak a második hintázásnál. Ugrás zsugorfüggésbe, átfordulás fészekbe.

Körhinta. — Járás és alapfutás előre, hátra, oldalt; repülés. Gyakorlatok mellső, hátsó és oldalsó függő állásban.

Részútos létra. — Mellső haránt függő állásban láb- és karhajlítások és nyújtások. Függeszkedés mellső tart függő állásból zárt függő állásba. Mellső haránt függésbe ugrás térdemeléssel és terpesztéssel. A létra felső oldalán járás 5—6 fokig és onnan balra (jobbra) a létra alá fordulás függő állásba és leugrás. Járás a létra alsó oldalán a felső végig és onnan függeszkedés lefelé csak a kapocsfákon, a kapocsfán és a fokokon és csak a fokokon. Átbujások felülről le.

Vízszintes létra. — A négy létra kis ugrással elérhető magasságban legyen. Hajlított függés összekötve lábgyakorlatokkal. Zsugorfüggés, függeszkedések különféle nemei előre, hátra a kapocsfákon és a fokokon.

Lebegőfa (35—40 cm. magas). — Állásból a lebegőfa mellett mellső fekvő támasz összekötve kar-, törzs- és lábgyakorlatokkal, karhajlítások, járások: előre, hátra, oldalt. Térdelések, fordulatok, stb. járásközben.

Lengő kötél.* — A tanuló szemközt áll a tanárral. Szökdelések helyben, összekötve kar- és lábgyakorlatokkal. Átszaladások és átugrások egyenkint és párosával.

III—IV. osztály.

Magasugrás. — Az ugrás helyből és szaladással gyakorlandó, lehetőleg minden fokozatban bal és jobb lábbal egyaránt. Az átugrandó magasság az osztály átlagos képességéhez alkalmazkodik. A fősúly a szabályos el- és leugrásra s a szaladásra esik. Az ugrások átlagos magassága csipőmagasságú legyen. A roham hossza 3—6 lépés.

Távolugrás. — Az elugrás bal és jobb lábbal gyakorlandó. A fősúlyt az ugrás főkéllékeire: a szaladásra, elugrásra, repülésre és a leugrásra helyezük. A roham hossza 12—15 lépés.

* Az átfutásoknál- és átugrásoknál óvatosan kell a kötelet forgatni, máskülönben az esések kikerülhetetlenek. Az átszaladások gyakorlásánál a kötél felülről jöjjön a tornázó felé, az átugrásoknál pedig alulról.

Zsámolyugrás. — Felugrások a zsámoly tetejére és leugrások, összekötve kar- és lábgyakorlatokkal. Ugrások távolságba a zsámolyokról, állásból és szaladással bal (jobb) lábbal elugorva. Egymás mögé állított zsámolyokon szökdelések és szaladások.

Rohamdeszka. — Szaladással leugrások oldalt balra (jobbra) egy lábbal. Ugrások a deszkára páros lábbal, összekötve $\frac{1}{4}$ fordulattal balra (jobbra). Felszaladások 3—2—1 lépéssel a felső végre, összekötve leugrással oldalt és előre. Leugrások gyakorlása oldalt páros lábbal, homoritással, páros térdemeléssel előre, terpesztéssel stb.

Hosszú ló. — Az előbbieket mellett nehezebb felületek; feszítő ülécserék, csavarfelületek. Átugrások (kivéve a terpesz-, tolvaj- és tigrisugrást).

Nyújtó. — Alacsony nyújtó. Támaszban lábfej-tételek oldalt, lefordulás előre alsó forgással. Fejmagasságú nyújtó. Térdfellendülések egy térdrel és térdforgások hátra a kezeken kívül és belül. Mellső kelepfelhúzó-dás állásból és zsugorfüggésből.

Korlát. — Alacsony korlát. Felületek oldal- és lovagülésbe a bal (jobb) karfára, egyszerű ülécserék. Terpeszülő-cserék előre és hátra. Mellső harántfekvő támasz, összekötve láb- és karemeléssel és karhajlítással páros karral. Mellső haránt fekvő támaszból úszófüggés (a lábakat hátratulva). Mérsékelt lengések haránt támaszban, összekötve kiugrásokkal balra (jobbra) a második vagy harmadik elő- és hátlendületnél.

Mászás (rúdon, kötélén). — Gyorsmászás egy és két rúdon; függeszkedések lefelé a rúd közepétől. Zsugorfüggés két rúd között. Vándormászás balra (jobbra) részútosan le- és fölfelé. Átfordulás két rúd között, a rudakat mell- és érintőmagasságban fogva (aki bírja nekiugrással is). Mászás 1—2 rúdon túlfogással, tolvajfogás páros kézzel, lábkulcsolás-cserével. Versenymászás egy rúdon.

Ugyanez gyakorlatok nagyjából kötélén is végzendők.

Gyűrűhinta. — Hajlított függésben ostorlengés, zsugorfüggés, lassu átfordulás hátsó függésbe és leugrás. Ostorlengéssel, lebegőfüggés terpesztett (a karokon kívül) és zárt lábakkal (a karokon belül). Fészek egy lábbal. Hintázás és hajlított függés az előhintázásnál, ugyanez a hátsó hintázásnál is. Hintázás $\frac{1}{2}$ fordulattal balra (jobbra).

Körhinta. — Az említett gyakorlatokon kívül az ugró futás, vágató futás és hármas lépésben repüléssel. Harang; négy tanuló áll arccal befelé a körhinta szárjai között, kiki egyik kezével a saját, a másikkal a szomszéd körhinta szárát fogja oldalra nyújtott karokkal. Adott jelre oldalt szaladva lábaikat hátra kinyújtják s a testet homoritva, valamennyien repülnek.

Részútos létra. — Járás fölfelé az alsó oldalon, átmenés a felső oldalra és terpesz-ülésben háttal (arccal) előre lecsúszás. Hajlított haránt függésben fogás-cserék a fokokon és kapocsfákon válogatott kezekkel. Függeszkedések lefelé hajlított függésben a kapocsfákon és fokokon (egyik kéz a kapocsfán, a másik a fokokon van).

Vízszintes létra. — Harántfüggés a fokokon, összekötve lábgyakorlatokkal. Függeszkedések a kapocsfákon, egy kapocsfán és a fokokon és csak a fokokon utánfogással, túlfogással előre és hátra. Zsugorfüggés haránt függésben, a kinyújtott lábknak a létra felső oldalára fektetése. Karrángás balra (jobbra) a kapocsfá-

külső oldalán. Lengés előre és hátra haránt függésben. Haránt függésből átfordulás fészekbe, hátsó függésbe.

Lebegőja (40—50 cm. magasságban). — Ugrások haránt és oldalállásba és ebben kar- és lábgyakorlatok. Gyors járás előre és hátra összekötve guggoló állással, ülésel, térdeléssel egy lábon, felállással, hirtelen megállással. Mérsékelt szaladás előre és hátra. A szaladás óvatosan gyakorlandó.

Lengőkötél. — Szökdelések helyben páros és egy lábon. Átszaladások és beszaladások szökdelésekkel összekötve a kötél folytonos lengése alatt.

(Folytatjuk.)

A japánok testgyakorlása.

Nemcsak az egyének, hanem a népek tekintélye is az elért sikerekkel párhuzamosan emelkedik és süllyed. Japán néhány esztendővel ezelőtt csak operett-tárgy volt a civilizált népek irodalmában; ferdeszemű apró emberkéi pedig — ha megjelentek köztünk — komikus, sőt szánalmas benyomást keltettek.

Egy esztendő katonai sikerei elegendők voltak ahhoz, hogy a szánakozó lenézés bálványozó tiszteletté, az operett-alakok drámai hőökké váltak Európa fölfogásában.

És tagadhatatlan, hogy a nép egészséges észjárása nem ok nélkül indul a siker, mint a becsülés mértékadója nyomán. Előfordul ugyan, hogy véletlenek — vagyis véges emberi észjárásunktól számba nem vett ténykörülmenyek — mozditják elő valakinek vagy valaminek a föllendülését. De legalább olyan gyakori az az eset is, mikor nem a külső eseményeknek előrelátásában, hanem az illető individium vagy specics belső értékének megítélésében tévedtünk. A sikereknek oly hosszú és szakadatlan sora például, amelyet a japánok értek el a mostani háboruban, semmi esetre sem lehetett pusztán kedvező esélyek láncolata; kell hogy a japán nép fizikai és erkölcsi konstitúciója is nagy mértékben hozzájárult a siker eléréséhez és biztosításához.

Érdekes a japánokról szóló etnográfiai ismertetések Pálfordulása is. A háboru kezdetén egyebet sem hallottunk a japánok felől, mint hogy ők minden belső érték nélküli, alantas gondolkodású, legfeljebb talán ravasz és nagy majmoló képességgel felruházott emberek. Sőt mikor hazafiasságuk, áldozatkészségük felől az első hírek kezdtek szállingózni: Nordau, a Franciaországban németül író magyar orvos nagy alaposággal kifejtette egy közleményében, hogy ez a halálmegvetés, ez a tömeges önfeláldozás csak egy alacsony művelődési fokon álló fajzat „csodatermészetének” — Heerdentrieb — a megnyilatkozása.

De minél nagyobb és gyakoribb lett a japán fegyverek diadala, annál jobban elhallgatozt a kicsinylők hada és újévi visszapillantásában ugyanaz a Nordau már ugy beszél Japánról, mint új kulturális tényezőről, amely hivatva van bélyegét az egész föld geográfiájára és művelődésére rányomni.

A praktikus angolok nem elégszenek meg ennek a konstataálásával, hanem tovább menve, kutatják, melyek hát azon faji képességek, amelyeknek ezek a sikerek tulajdoníthatók.

És egyet máris kiderítettek. Azt, hogy a japán hadsereg fensősége jórészt annak tulajdonítható, hogy Japánban a testgyakorlásra és a testi erők fejlesztésére oly nagy súlyt helyeznek és a gimnasztikának olyan észszerű módszerét művelik már évszázadok óta, amely-

hez képest az angolok, a németek és a svédek tornázása nagyon kezdetlegesnek mondható.

A „Chelsea Barracks” nevű angolországi katonai telepen ez év január 27-én igen tanulságos birkózó verseny volt a legkitünőbb angol, ir és skót tornászok és néhány aprócsontu japán között. A „British Medical Journal” közleménye szerint a japánok oly határtalan ügyességgel használták ki hozzájuk képest óriás ellenfelük megingott egyensúlyát, oly könnyedén kerültek ki a veszedelmesebb helyzetekből is, hogy sorra legyőzték ellenfeleiket. De nemcsak az anatómiai viszonyok ravasz kihasználásával győztek, hanem nagy izomerőt is fejtettek ki, ahol kellett. Másrészt, igaz, nemcsak a kezükkel, hanem a térdükkel és lábukkal is dolgoznak birkózás közben, ami, ha tán kevésbé lovagias verekedés is, mint az európai, mindenesetre hatásosabb.

Nem kell azt hinnünk, hogy az ügyesség és erő a japánnal veleszületik. A korai gyermekkorban kezdődő gondos testi nevelés eredménye ez.

„Dzsú-jitsu”-nak nevezik a japánok az ő testfejlesztési módszerüket, amelyről a fent idézett híres angol orvosi lap a legnagyobb elismerés hangján emlékezik meg.

A *dzsú-jitsu* nem szorítkozik a testi erő és ügyesség fejlesztésére, hanem a test általános egészségére is nagy súlyt fektet.

Birkózásunknál — melyet naponta gyakorolnak — az alapelv az, hogy ellenfelük testi erejét kimerítsék, a magukét pedig kiemeljék. E mellett az anatómiai viszonyoknak ismerete alapján olyan helyzetbe hozzák ellenfelüket, amelyben az erőfeszítés lehetetlen.

A *dzsú-jitsu* szerinti étrend nagyon egyszerű: igen kevés húst, több halat, de főképp rizst, gyümölcsöt és főzeléket fogyasztanak. Nagy súlyt fektetnek a vizivásra. A *dzsú-jitsu* szabályai szerint naponta négy liter vizet kell inni, a víz a szervezetet káros anyagoktól tisztítja meg. Naponta fürdenek. A legkisebb városokban is harmincz—negyven fürdőintézet van. Különös előszeretettel használják az igen meleg víz- és gőzfürdőket; de a *dzsú-jitsu* azt is előírja, hogy télen a forró fürdés után — hóban kell hemperegni. A japánok egészségét nagyban előmozdítja a lakások bő szellőztetése. Ablakaik likacsos papirosból valók és — ha csak nagy vihar nincs — éjjel-nappal nyitva vannak.

Kétségtelen, hogy ezek közt az életszabályok közt igen sok van, ami értékes. De mindenesetre érdekes jelensége a siker természetrajzának, hogy az orvostudomány is csak most vesz tudomást a *dzsú-jitsu* kitünőségéről, mikor a japánok bevették Port-Arthurt.

(Az Ujság.)

Ferenczi Sándor dr.

Különfélék.

Katonai skiversey a Magas-Tátrában. Több közös ezred és a kassai honvédezzredből alakított skiosztály e hó 15. és 16-án tartotta első versenyét. A 27. gyaloghadosztály parancsnoksága Széll Árpád 67. gyalogezredbeli főhadnagyot bízta meg a verseny rendezésével, aki főlehbvalóinak teljes megelégedésére oldotta meg feladatát. A ski futók a poprádi vasúti állomásról skin futották be az utat Alsó-Tátrafüreden keresztül Ó-Tátrafüredre. A verseny alkalmával különösen Putnoky főhadnagy és Linkesch hadnagy, 34. gyalogezredbeli tisztek tűntek ki. Az ótátrafüredi fürdőközönség tömegesen szemlélte a versenyt. A versenyzők ezután

katonai gyakorlatokat tartottak. Óriási hóban megjárták a tarpataki vízesést, a poprádi és csorbai tavat.

A Budapesti Torna-Club márciusi programja. A Budapesti Torna-Club, amely nem vesz részt a Magyar Labdarugók szövetségének bajnoki mérkőzésein, ez irányban nincs lekötve és tavaszi programját szabadon állíthatta össze. Valamennyi ünnepen és vasárnapon mérkőzik nagyobbára külföldi csapatokkal, míg a magyar csapatokkal csak vándordíj-mérkőzésekben méri össze erejét. Hogy a tavaszi nagy mérkőzésekre jó kondícióban állíthassa ki csapatát, a tavaszi forduló első matcheit a legjobb magyar csapatokkal való mérkőzésnek, trainingnek szánta. Legközelebb március hó 5-én, jövő vasárnap játszik a 1904. évi bajnoki csapattal, a Magyar Testgyakorlók Körével. E match a millennáris pályán kerül döntésre. Március 12-ikével megkezdí a B. T. C. tavaszi nemzetközi match-sorozatát a Grazer Akademischer Sport-Verein csapatával való mérkőzéssel. A gráciak a bécsi Wiener Athletiksport-Clubbal szemben több ízben szép sikerrel szerepeltek. Március 19-én a Műegyetemi Football-Club-bal vagy a Postásbiztosítókkal játszik a B. T. C., míg március 25—26-án Prágába rándul s az első napon a Deutscher Football-Clubbal, Prágának ez idő szerint legjobb német csapatával, második napon pedig a Sparta, a kiváló cseh egyesület legénységével méri össze erejét.

Disztorna. A Budapesti Atlétikai Klub disztornáját március hó 4-én este 7 órakor tartja a klub tornatermében (VII., Dohány-utca 32. sz.); a disztorna sorrendje a következő lesz: 1. Felvonulás. 2. Szabadgyakorlatok fabotokkal. 3. Csapat torna. 4. Versenyek. 5. Vívás. 6. Mintacsapat. 7. Győztesek kihirdetése. 8. Elvonulás. A helyszüke miatt 200 darab számozott ülőhelyre szóló jegyet bocsátanak ki. A disztornát társasvacsora követi.

A Nemzeti Tornaegylet közgyűlése. A N. T. E. m. hó 11-én tartotta évi rendes közgyűlését. Megválasztott elnök: Kun Gyula; alelnök: Bolla Mihály és Heder Sándor; titkár-ügyész: Bernáth Béla; pénztárnok: Radisits György; szertárnok: Strausz Ödön.

Az idei birkózó-bajnokság. A „Magyar Testgyakorlók Köré” április 16-án (vasárnap) rendezí Magyarországon ezidei birkózó bajnoki versenyt a következő feltételek mellett: I. A versenyek görög-római módszer szerint három testsúly csoportban (könnyűsúlyúak 70 kg.-ig, középsúlyúak 85 kg.-on felül) birkóznak. II. A három súlycsoport első győztesei — miután mindegyik saját súlycsoportjának bajnoka, — birkóznak a „Brüll Alfréd vándordíj”-ért. III. Minden versenyzőnek, kit saját súlycsoportjának bajnoka győzött le, joga van küzdeni a második helyért és akit a bajnok, vagy a második győzött le, joga van küzdeni a harmadik helyért. IV. A pártok összeállítása sorshuzás útján történik; egy egyletbe tartozó birkózók úgy huznak sorsot, hogy a selejtezőben lehetőleg ne kerüljenek össze. V. Minden súlycsoport győzteseiből kikerülő első Magyarországon könnyű-, közép- vagy nehézsúlyú birkózó bajnoka címet, aranyérmét és bajnoki oklevelet a második nagy ezüstérmét, a harmadik kis ezüstérmét nyer. VI. A versenyekre öttágu versenybírótság ügyel fel. A versenybírótság ítélet végérvényes. Általános feltételek: 1. A versenyen résztvehet minden magyar sportegylet gentleman amatőr tagja. 2. A nevezések április 4-én, este 8 óráig a M. T. K. választmányához

címezve (VII., Wesselényi-utca 38. sz.) küldendők. 3. A nevezésnek tartalmaznia kell: a) a versenyző teljes nevét, b) egyletének igazolását, c) polgári állását, d) lakását, e) testsúlyát, f) a tétet. Tét nélküli nevezések a választmány által indokolás nélkül visszautasíthatók. 5. Az utolsó díj csak az estben adatik ki, ha a birkózók száma nagyobb, mint a díjaké. 6. Tét 10 korona.

Nemzetközi football-match a soroksári uti pályán.

Március 19-én a First Vienna Football Clubbal mérkőzik a Ferencvárosi Torna Club s minthogy a tavaszi szezonban sem a csömöri-uti, sem a szigeti pályán nem kapott napot, kénytelen saját pályáján rendezni ezt az érdekes sporteseménynek ígérkező nemzetközi matchet.

A Szemere-féle céllövő-verseny. A május 15-én tartandó nagyszabású céllövő-verseny iránt, melyre Szemere Miklós, a B. E. A. C. elnöke, tudvalevőleg 20.000 koronát ajánlott föl, már most is általános az érdeklődés. A tiroliak és svájciak közül már sokan erősen készülnek a nagydíjra és nem lehetetlen, hogy az angol céllövők is meglátogadják a pusztaszentlőrinci céllövő-teret. A versenyt rendező Egyetemi Atlétikai Club saját helyiségében (IV. Központi Egyetem) minden pártéken 5—6-ig szívesen szolgált felvilágosítással azoknak, akik a céllövő-sport ünnepe iránt érdeklődnek. Levélbeli megkeresések a Budapesti Egyetemi Atlétikai Club céllövő szakosztálya részére címzendők. (IV., Központi Egyetem.)

A Városi Lövész Club a tavasszal tudvalevőleg harcászati és vadászati fegyverkiállítást rendez, melynek előmunkálatai már megirdultak. A kiállításnak egyik főérdekessége az lesz, hogy összegyűjtve majd itt a régi híres magyar fegyverkovácsok remekműveit, amelyek innár ifledésbe is mentek. Ilyenmü kiállítás még nem volt hazánkban, azért a Városi Lövész Club úttörő e tekintetben. A kiállítás ügyében, valamint klubügyekben Friedrich Nándor igazgatóhoz kell fordulni. (IV., Ferenciek-tere 3.) — Megkezdte már a klub rendes heti összejöveteleit is a Városi Lövöldében lévő helyiségeiben. A mult szombaton volt az első összejövetel, amelyen céllövő sportunk legjobbjai Kotschy, Kormos, Ráthonyi, remetei Keóváry stb. vettek részt. A jelen voltak jól sikerült díjlövészetet rögtönöztek. A legközelebbi estély csütörtökön, március 23-án lesz.

Ifjusági korcsolya-verseny. M. hó 11-én tartotta a Budapesti Korcsolyázó Egyesület ifjusági versenyt a városligeti tavon. A gyors korcsolyázó számok mind handicapok voltak s így minden számban erős küzdelem után jutott az első a győzelemhez.

Részletes eredmény:

500 m. ifjusági verseny.

1. Grimm Gábor.

2. Wampetich Rezső.

300 m. ifjusági verseny:

1. Vida Károly.

2. Grimm Gábor.

Ifjusági műverseny:

1. Farkas Ferenc.

2. Banovics Géza.

3. Wampetich Rezső.

Mint újítás volt még az ifjusági számok után seniorok száma, egy 1500 m. handicap; ez azonban nem a legjobban sikerült, mert a scratchmann Wampetich már az első közben beerte összes ellenfeleit és végül igen könnyen győzött Pachinger (65 m. előny) ellen, míg 3-ik Schik (40 m. előny) lett, ki szokásához híven megint elesett. Heten indultak.

Nemzetközi vívóakadémia. A vívóéletünkben a millennáris verseny nyomában keletkezett örvendetes fellendülés egyik leghathatósabb eszközét teszik azok a nemzetközi vívóakadémiák, melyeket a millennáris mesterverseny győztese: Santelli Italo, körünkben letelepedve nálunk meghonosított. Évről-évre rendezi nemzetközi vívóakadémiáját, melyeken a külföldi vívókitűnőségek egész sorozatát ismerhette már meg eddig is a vívás sportja iránt érdeklődő közönségünk. Ez évben is megtartja Santelli mester nemzetközi vívóakadémiáját és pedig március 22-én, a Royal-szálló nagytermében.

Az Országos Közegészségi Egyesületben Kemény Ferenc reáliskolai igazgató előadást tartott „Képek a st.-louisi világkiállításból“ címen. Az előadó szolt az amerikai iskolák épületeiről, felszereléséről s főleg a szabályozható iskolapadokról, továbbá az egészségnek már az elemi iskolákban való kötelező tanításáról, az egész országra kiható és eredményes mértékletességi mozgalomról (antialkoholizmus), végre a kiállításon képviselt idegen államok közül ismertette Németország, Svédország és Belgium jelesebb iskolaügyi intézményeit. Az előadó a hallgatóság között számos érdekes rajtot és eredeti nyomtatványt köröztetett s azzal fejezte be tanulságos előadását, hogy az amerikaiaknak főlénye ezen a téren is nem csupán az ismert pénzbőségben és áldozatkészségben keresendő, hanem abban is, hogy a nemzet legjobbjai egyesült erővel buzgólkodnak az iskola és a higienia érdekében s mindkettőt elsőrangú nemzeti ügynek tekintik. Az érdekes előadást tetszéssel fogadták a megjelentek.

Vívás a M. A. C.-ban. A M. A. C. m. hó 20-án este tartotta meg lovardai vívótermében ezen idényben harmadik vívóhandicapjét, ezúttal törrel, a klub tagjainak élénk érdeklődése mellett. Az egy csoportban tartott körvívásból I. és II. holtversenyben *Békessy Béla* (előny nélkül) és *Krencsey Géza* (2 tuss előny), III. *Tóth Péter* (előny nélkül), IV. *Ujfalussy Gábor* (2 tuss előny), résztvettek még dr. *Porteleký, Rajágh,* és *Gerde*. A csoportvívás után *Békessy Béla* és *Krencsey Géza* között újabb mmérkőzés folyt az I. helyért, melyből heves küzdelem után *Békessy* került ki győztesként. Handicaper dr. *Nagy Béla* volt.

A Turisták Lapjának utolsó száma dr. Téry Ödön és Petrik Lajos szerkesztésében rendkívül gazdag tartalommal jelent meg. Dr. Staub Móríc boldog emlékü tudósunkról, kitünő turistáról Téry Ödön ír egy lelkes emlékeztést, felsorolva Staub nagysoru munkásságát a magyar turisztika terén. — A jól szerkesztett lap többi cikkei a következők: Innen-onnan a Magas Tátrából. Dr. *Nikolics* Sándortól. Kirándulások a Balaton mellett (7 képpel). *Déry Józseftől*. A Szamosbazar (6 képpel) *Czárán Gyulától*. Tátrai emlék — téli nap a kánikulában (2 képpel). *Balog Károlytól*. A Ruzska Pojana. Dr. *Czibrusz Gézától*. Turista-közgyűlés a Szittnyán (5 képpel). Pustaszer (3 képpel). Dr. *Mihalovics Bélától*. A Téry-menedékház két évi turista-fogalma. *Déry Józseftől*. Irodalom.

Kiadótulajdonosok: **Légrády Testvérek.**

ÓVÁS!

Tudomásunkra jutott, hogy idegen gyárból származó oly pneumaticok vannak forgalomban, melyekre **védjegyhamisítás szándékával**

„Continental“

szó van bélyegezve.

Figyelmeztetjük t. vevőinket és a nagyközönséget, hogy a valódi

Continental-Pneumatic

a gummiba préselt **sas** védjegyről ismerhető fel.

Egyszersmind kinyilatkoztatjuk, hogy feljelentéseket, melyek a védjegybitorlás felderítésére és megbüntetésére vezetnek, szívesen és busásan jutalmazunk.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
Budapest.

Vívók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalm.

„Damascinus“- kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva nem nyomja a kezét, elhárítja a kard csúszását, megóvja a keztyűt a kopástól.

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896. sz. rendeletével tanítási czélokra ajánlotta.

== Bármely kardra könnyen ráerősíthető. ==

Legtöbb államban szabadalmazva.

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantagyár részvénytársaság
BUDAPEST.

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 2 kor.
Félévre ... 4 kor.
Egész évre ... 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

Megjelen július és
augusztus kivételével
havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:

IX., Ferencz-körut
31. szám, I. em.

Kiadóhivatal:

V., Váci körut 78. sz.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet.,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Ovári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljaujhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna- s vivóegyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Újvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47.020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Március 15.

A magyar nemzet szabadságának napján a dicső mult emléken lelkesedve, pillantsunk a jövőbe; lássuk a mult és jelen mivel kecsegtetnek.

A nemzeti erősödés, a magyar nép testi épségének gondozása nem hosszú időre tekinthet vissza. Országunknak államügyi nagy teendői mellett a testgyakorlatok, az egészség, a sport-ügye csak kevés elmét érdekeltek még a közelmúltban is. Pedig már Széchenyi lángelke felhívta a nemzet figyelmét az ifjúság erősítésére. — De a mindenek felett fontosabb állami élet függetlenségeért folytatott küzdelmünkben nagyobb érdeklődést a testi nevelés nem keltett. Sőt azt mondhatjuk, hogy ma is csak úgy tekintünk az itt váró teendőkre, melyet a közoktatás keretében az iskola végezhet. Ha pedig az iskolától kívánjuk a dolgok erősebb felkarolását, rögtön a családra hárítjuk a teendőket.

Szóval, a tanárság és legfeljebb az egyes szülők gondozására valónak tartja a mai felfogás a testi nevelést. Hogy államéleti fontosságot nyerjen az ügy, arra közfelfogásunk nem emelkedett még.

Holott épen azt tartjuk, hogy a német és angol nép mindenek felett magasan álló testi nevelése is csak úgy érthette el tökélyét, mert államilag fontos, sőt nemzetileg legértékesebb eszköznek tekintették a testgyakorlatokat. A franciák is nemzeti ügygyé tették a tornázást,

épen a német vereség hatása alatt. — Az iskolai zászlóaljakkal, a nagy nemzeti ünnepeken az ifjúsági torna-versenyekkel nevelni akarták az ifjúságot, hogy a Schulmeisterok nevelte német ifjúsággal majdan kiállják a harci versenyt.

Nálunk a német torna egyedül üdvözítő volta ellen a szabadabb angol és katonásabb francia testgyakorlatok érdekében ezen kis lap hasábjain indult meg a később elég lendületet vett mozgalom, melynek célja volt, hogy a testgyakorlatok alkalmazkodjanak a magyar vérmérséklethez, hogy a magyar testedző játékok és a szabadtéri gyakorlatok felkarolásával nekünk való testi nevelési eszközökre tegyünk szert. Tudjuk, hogy e mozgalmat Berzeviczy Albert az iskolában győzelemre vezette. Ezt el kell ismernünk, bármily kevéssé legyünk is megelégedve az eddig történetekkel; iskolai tornatanításunk elméletben a legtökéletesebbek közé tartozik.

Azonban van a magyar közoktatásnak egy átkos baja, az t. i., hogy semmiféle munkássága iránt sem tudja az egész nemzetet érdeklődővé tenni. — Nem hiszem, hogy itt csak a társadalom volna a hibás. A magyar tanárságnak el kell ismernie, hogy éppen őt is illeti némi vád, ha több nem is, de annyi igen, hogy nem nevelte a ma már apákat az iskolát szerető, azért érdeklődő közönséggé.

A nemzeti erősödés ügye első sorban érdemelne

meg a nemzeti érdeklődést és ennek felköltésére a legtöbb módja is volna az iskolának. Ilyen iskolai ünnepek legyenek a versenyek, játékok és a kirándulások. Úgyde ezt is a legtöbb iskola csak úgy tekinti, mint a maga dolgát, melyet úgy ahogy elvégez. Pedig a régi időben minden rendezet nélkül is legalább a tornavizsgák a szülők és gyermekek közös ünnepe volt.

Ismerjük azt is el, hogy ha az iskola minden utasításszerű dolgát jól elvégezve, nem tudta magát az ott járt milliókkal megkedveltetni; ha a felnőtt emberek legkínosabb álma az iskolai mult; ha sem kedvesnek legkínosabb álma az iskolai mult; ha sem kedves nem fűzi a volt tanulókat az iskolához: akkor kevés magasságban van a javító-intézet felett. — Ilyen iskolák ügyei foglalkoztatják az államférfiakat, a tanárokat, de nem nyerik meg soha a nemzet szeretetét, érdeklődését. Már pedig igazi nemzeti nevelést, igazi nemzeti műveltséget az iskola csak úgy teremthet, ha határa túlterjed az iskoláztatás évein is, főleg, ha magát, tanárait, tudományait örökre megszeretteti.

Van itt a fővárosban egy Németországból beke-rült mázolómester és egy Csehországból ide telepedett kályhás, kik otthon két-három gimnáziumot végezve, inaskodtak, míg nálunk háziurak lettek. Mind a két iparosnak olyan könyvtára van, persze német művek-ből, mely ezeket ér. Egyiknek ezek közül gazdag lepke-gyűjteménye is híres a fővárosban. Úgyde a lepkéket nem ismerik, a könyveket nem olvassák, hanem már előre odaajándékozták német iskolájuknak, hol kevés tudományt, de iskolaszeretetet tanultak. Hol vannak, kihaltak-e már a mai iskolai alapítványainkat tevő, iskolaszerető embereink? Vagy csak a régi iskola szorult volna a közönség támogatására? Ellenkezőleg, soha sem volt az iskola oly drága, mint most és soha sem szorultak a szegény tanulók több támogatásra, mint most.

Az ifjúság testi erősödésének fontosságát a magyar társadalom még épen nem látja be, s iránta csak pár éve kezdett érdeklődni, de kevésbé az iskola útján, mint az országos tornaversenyek és a napilapok hirdása folytán. Pedig az újabb tornatanításnak már az nagy érdeme, hogy a testgyakorlatok iránt a kedvet az ifjúságban felébresztette. De a mi közönségünk a sportokban is csak a szórakoztatást látja. Sőt az izomemberek, az athléták itt-ott gúny tárgyai is, mint akik szellemi tökéletesedésük rovására csak testi erősödésükkel törődnek. Bezzeg azonban büszkélkedünk, ha ezek az

izomemberek itthon és túl a tengeren leverik a világ bajnokait. Hanem ha arról van szó, hogy ez ifjakat ki kellene küldeni drága költségen a külföldi versenyekre, akkor nincsen széles e hazában egy jólelkű adakozó sem. Mostanában örömmel hivatkozunk a japánokra, mondván, hogy im, egy eredetileg gyenge szervezetű népet a testnevelésre fordított gond rövid idő alatt mily edzetté tett. De a mi nemzeti erősödésünkért csak a tornatanárok veszekednek egymás közt.

Nem tud közönségünk lelkéhez férközni azon tudat, hogy a testi kiválóság a fajfenmaradás első keléke, hogy a magyarság csak addig tarthatja meg a vezető szerepet, míg nemcsak számban, szellemben, hanem testi tökélyben is első marad. A nemzeti hosszú élet a magyarok hosszú életétől függ. A szellemi élet fensőbb-ségéről csak akkor beszéljünk, ha testileg épek, erősek vagyunk. Pedig nem vagyunk nemzetileg erősek.

A szabadság ünnepén gondoljunk arra, hogy e hazáért őseink mily sok testi szenvedést, mily sok gyötrelmet szenvedtek. Hiába mondjuk, hogy mi is képesek vagyunk élni-halni hazánkért; mert nem halni, hanem küzdeni kell tudnunk a hazáért. E küzdelem pedig most is sok testi erőt, a testi szenvedések küzdelmét, kitartást, ügyességet, vakmerő bátorságot, lelkesedést kíván, ép úgy, mint a régi harc. Mindezen szükséges hazafias erényeket legjobban a testi nevelés útján tehetjük nemzeti kincsé. Vajha minél többen belátnák a nemzeti erősödés fontosságát és érte valamit tenni is próbálnának, mert hazánk biztos alapja csak ezen az alapon épülhet.

Még egyszer az orsz. tornaversenyről.

A szaklapokat mindig úgy tekintetem, mint amelyeknek célja az egy ügy szolgálatában állókat folytonos szellemi összeköttetésben tartani és a bennök felvetett új eszmék megvitatásával a közös ügy tökéletesítésére törekedni. A mit az ilyen vitatkozásnál objektíve igaznak bizonyíthatunk, ott az igazsággal tévedés állván szemben, nem tűrhetünk véleménykülönbséget; de a midőn mindkét vitatkozó félnek igaza lehet, akkor helye van a vitatkozásnak, mert az már nézet dolga.

A megvitatás folyamán valamely tarthatatlan állítást meggyőző érvekkel szokás megdönteni, ezek helyett a személyeskedés terére lépni semmi szükség nincs. Érveket gorombasággal megdönteni nem is lehet, mert az igazi vitatkozás főkélléke a tárgyilagosság.

Ez mintegy általános szabály, mely azonban kikerülhet a főrendező figyelmét; legalább ezt látszik bizonyítani a Tornaügyben megjelent cikke, a midőn az általam tett indítványra s *elvi* megjegyzéseimre — amelyeket én kellő tisztelettel a szakbizottság figyelmébe ajánlottam — személyeskedve felelt.

E magyarázó s felvilágosító cikkében azt írja ugyanis, hogy nekem az *ügy* érdeke csak cégér, mert én minden áron és mindenben csak azért keresek hibát, . . . hogy beszéljek. Méltó partneréül szegődik hozzá egy vidéki fiatal loyális kolléga, ki pláne azt olvassa ki soraimból, hogy ellensége vagyok a jóhatásu, rendszerezett versenyeknek s *buzgalmában* avatatlan kezűnek nevez: sőt a szerkesztőhöz írott levelében — mit a szerkesztőség jónak talált közölni is — a vidéken megindult mozgalmat leleplezni. No de ilyet!

Mindenekelőtt sziveskedjenek tudomásul venni azt, hogy én tisztelem mindenkinek a meggyőződését s készséggel elhiszem azt, hogy az illető felszólalásának indító oka mindig az ügyszere, már ezért is méltán elvárhatom, hogy az enyimet is hasonló elbánásban részesítsék. Elismerem most is azt, hogy a bizottság által kidolgozott tervezet *irány* általánosságban jó; a tömegversenyekre fektetvén a fősúlyt s méltatva mindent, amire iskolai tanításunknál súlyt helyezünk, hivatva van mintául szolgálni. Ily elvek mellett rendezett versenyek által mindnyájunk óhaja kielégítést nyer és teljesül.

Érdemleges kifogást tulajdonképpen a főverseny ellen tettem, mert ez már annyira jó, (?) hogy majdnem ideális, mivel viszonyainkhoz képest *elérhetetlen* tornatudást követel. E helyett — a bizottság adta jogomnál fogva, ki megengedte, hogy a vidék irásban terjeszse elő kívánságait — bár realisabb, de nézetem szerint elfogadhatóbb indítványt, illetve módosítást adtam be.

Én nem tehetek róla, hogy e tekintetbeni véleményem a főrendező érvelései s felvilágosítást célzó sorai után sem változott meg. Meggyőződésem most is az, hogy *a szerencsén alapuló bíráskodás általános megnyugvást kelteni nem fog*. Bár ne lenne igazam!

Hogy a szerencse közre játszik e versenynél, azt a főrendező sem tagadja, de azzal érvel, „hadd szokja meg már itt az ifjúság, hogy ez az életben is nagy szerepet játszik.“ Hát ebben igaza lehet, de . . . erről őket *már most* felvilágosítani kissé korainak tartom.

Versenyeink rendezésénél mindenekelőtt az általános testképzést szem előtt tartva, az egyéni versenyek megszorításával, a tömegversenyek előtérbe helyezését kívántuk, kívántuk főleg azért, hogy a kikészítést kerüljük. De ez, az ily nagytudást megkívánó főversenynyel ki nem kerülhető: a különbség csak az lesz, hogy egyesek helyett a tömeget fogjuk folytonos trainingban tartani. „Hát hiszen éppen ezt akarjuk“, hallom mintegy a választ, csak hogy ne feledkezzünk meg az úgynevezett népies gyakorlatokról sem. A távolugráson kívül ide tartoznak: a menetelés, a kitartó és gyorsfutás, a rúdugrás, a gerely- és diszkoszvetés, a súlydobás és a különféle játékok stb.

A szabadgyakorlatokat és a szertornázást intenzíven az őszi és téli hónapokban gyakoroljuk, a népies szabadtéri gyakorlatokat pedig — miután ezek a tornateremben kivihetetlenek — a tavaszi hónapokban. Több mint bizonyos, hogy ezután elhanyagoljuk ezeket, mert amelyik iskola csak egy kissé is ambicionálja a főversenyben való méltatást, az a tavaszi hónapokban is (tehát egész évben) a szertornázást fogja „ízni“. Aztán . . . ha már ily nagy tornatudást kívánunk, a következetesség az lett volna, hogy a főverseny népies gyakorlata is sorclással döntessék el. Nem?

Az általános testképzést szem előtt tartva, a szabadtéri gyakorlatok éppen olyan fontosak, mint a szertornázás. Sem egyikét, sem másikat előtérbe helyezni nem szabad. A multkori főverseny összeállítása szintén azért

nem felelt meg, mert egyoldalú volt s akkor is egyike voltam azoknak, kik ennek a szertornázás keretéből az ügyességi gyakorlattal való kibővítést kívántuk.

Részben ez a nézet is vezetett indítványom beadásánál.

Ami ama bizonyos leleplezett mozgalmat illeti, azt a következőkben adhatom elő: Midőn indítványom a lapokban megjelent, több vidéki kolléga azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy szólítsam fel csatlakozásra a vidékieket s indítványomat, mint a vidékiek óhaját, újból adjam be. Erre azt feleltem, hogy én ezt már azért sem tehetem meg, mert az indítványt én tettem s legalább is furcsa volna, ha én lennék a kezdeményező és torborzó. Ha helyesnek tartják, ám indítsák meg a mozgalmat ők s én készséggel vállalkozom aztán, hogy azt a kellő formában a bizottság tudomására hozzam.

A mozgalom megindult, de, amint azt későbben tudtam meg, nem terjedt ki az egész vidékre, mégis 15 iskola csatlakozó levelét vettem. Egy iskola, a 16-ik, a bizottság tervezetét helyeselte. (B.-csabai.)

Időközben a pozsonyi tanári kör felkérése folytán annak ülésén felolvastam. Természetes, hogy felolvasási témámat a szakom keretéből választottam ki és sok más mellett kiterjeszkedtem az idej tornaversenyre is.

Elismeréssel adóztam a tervezet egészséges irányának, de kifogásoltam a főverseny összeállítását s elbírási módját; jeleztem azt is, hogy a bizottsághoz módosító indítványt adtam be, amit a tanári kör is egyhangulag magáévá tett. Itt megjegyzem azt, hogy a tanári kör erről szóló referációjában tévesen volt közölve az, mintha a debreceni ref. kollégium is az én indítványomat tette volna magáévá.

Cikkem s indítványom a dolgokat minden oldalról megvilágítva, végeredményben az ügy javát szolgálta s mindenesetre nem számíthattam arra, hogy ezért üres fecsegőnek s avatatlan kezűnek neveztessem.

Bizalmatlansági aggályainkat — ha egyenes őszinteséggel ennek szavakban is kifejezést adtunk — túl rossz néven venni nem lehet, mert hogy a multban voltak hibák, azt a főrendező sem fogja tagadhatni. Szívesen vettük tehát a főrendezőnek e tekintetbeni bár kissé túllontúli biztosítását, hogy az általunk ismeretlen gyakorlatok mások előtt is ismeretlenek lesznek. Mindenesetre ez, ha erről a tervezet ismertetésével egyidejűleg tudomást szereztünk volna, elmarad. Miután azonban a hozzám érkezett levelekben ennek kifejezés adatott, kötelességemnek tartottam azt megírni, hogy a rendezőségnek alkalmat adjak az ilyenü aggályok eloszlatására is.

Hogy a botokkal való szabadgyakorlatoknál mi- képen fognak a tornászok nagyságbeli különbsége által okozott eltérések a nagy távlatban elsimulni, azt most nem vitatom, fentartva érveimet, szívesen koncedálom, hogy ezekkel a bizottság a tananyag keretét nem lépte át — de hisz ezt nem is állítottam — s hogy könnyűek és tetszetősek.

Legyen meggyőződve a főrendező, hogy sem nekem, sem senkinek — azért, mert a részletekben nem értünk egyet — nem volt s nincs szándéka a verseny sikerének útját állani, sőt ellenkezőleg.

A tornaünnepeknél mindezek dacára sikerülnie kell, mert . . . úgy akarjuk! Hogy melyik iskoláé lesz az ország zászlaja, az nem lényeges, de szerettem volna indítványommal útját állani az ezt követő esetleges elégedetlenségnek.

Ezzel a tornaversenyéről szóló vitát a magam részéről lezártam, de mindenesetre kívánatos s *elvárható*, hogy az ily elvi viták mindig bárkivel szemben is a tárgyilagosság terén mozogjanak.

Pozsony, 1905. febr. 28.

Michnay Gyula
lyc. tornatanár.

Sohasem szerettük, sőt e lap 22 éves multjában mindig meg is akadályoztuk a személyeskedő vitatkozásokat. Először történik, hogy e cikk közlésével elvünk ellen cselekszünk, dacára, hogy az író nem lapunkban érte a támadás. Szükségesnek tartjuk az ügy érdekében is e sorok közlését; másodszer pedig azért kell a másolért támadás ellen a védekezésre módot nyujtanunk, mert Michnaynak lapunkban megjelent cikke csak annyiban volt a tornaverseny rendezőire nézve sértő, mennyiben a Herkules hiányos tudósítása erre módot nyujtott. (Lásd a Herk. 4. sz.)

A dolog érdemére nézve csak azt jegyezzük meg, hogy a főversenynél a távolugrás és szertornázásban sorshuzás útján való résztvevést mi sem tartjuk helyesnek, sőt erről mindedig nem is tudtunk. A rendezőbizottság ezt a versenyrovíditó eljárást bizonynyal azért tette, mert minden iskolának a főverseny minden nemében való részvétele oly sok időt foglalt volna le, hogy a versenyre kitüzött idő alatt el sem végezheték volna. Úgy de a végrehajtó bizottság gyűlésén éppen ezt előre többen megmondották és ajánlották a főverseny gyorsabb lefolyása és igazságosabb elbírálása érdekében annak másképp való rendezését. Most tehát elő fog fordulni az az eset, hogy egy versenydíjért egyik iskola a szertornázásban, másik a távolugrásban fog versenyezni. Ez bizony semmiképen sem helyes dolog! Szerk.

Amerikai tanulságok.

Irta: Dr. Bokor József.

Olvasom az *Egészség* című derék folyóiratunkban Kemény Ferencnek a saint louis-i kiállítás testnevelési szakosztályáról írt tanulmányát. Azokat a tanulságokat pedig, melyeket tapasztalatai alapján egybeállít, érdemesnek tartom arra, hogy mások is olvassák, többen, mint ahányan egy-egy folyóiratot olvasni szoktak. Éppen azért lejjebb mutatványt közlök belőlük.

Ezek tudomásvételére azért van szükség, hogy megigazítsuk Amerikáról alkotni szokott nézeteinket, mintha ott egyéb rendkívüliségek mellett, melyeknek hírét naponkint hozzák ujságjaink, az intézmények s az emberek is csupa rendkívüliségekből állanának. Iskoláikat szintén ily káprázatban szokás felemlíteni, igaz, hogy nem az általuk kiadott terjedelmes évkönyvekben, hanem azokban az utirajzokban s hírlapi közleményekben, melyeket élelmes kiadók, több szenzációval, mint alaposággal közrebocsátani szoktak.

Az mégis kétségtelen, hogy a testi nevelésre több gondot fordítanak, mint mi. „A testi nevelésnek és egészségügynek az egész nemzetre kiható fontossága átment a köztudatba s az egész világrész polgáira termékenyítően hat“ írja helyesen Kemény. Teszi azt az amerikai gyakorlat érzéke, a mely az egyének és

tömegek érvényesülését a testi és lelki képességek ellentálló erejétől teszi függővé. Még ez sem fejezi ki kellő mértékben az amerikai sikerét. Hozzájárul az ellentálló erő kifejtéséhez az egyéni és társadalmi kezdeményezés, anyagi és erkölcsi virágzásuknak legfőbb oka és magyarázója. Mindkettőt korán kell kezdeni azzal, hogy idegeiket és izmaikat akaratumk szolgálatába kell hajtani, a mi csak egészséges, ép testi szervezettel, hosszas gyakorlás után érhető el. Ezért fordítanak az amerikaiak nagy gondot a testi nevelésre. A amerikai iskolákban a torna, a játék nem tantárgy, melyet a „tanmenet“ szerint, tehát unva tanítanak, hanem az oktatás életető levegője, akárcsak a régi görögök palesztraiban. Mint sport és atletika kihat az iskola falain kívül s a megszokás erejével a késő vénkorig mozgásban tartja a polgárokat.

Nagy átalakuláson kellene átmenni a mi közéletünknek, ha nemzeti sikereinknek ezt a hatalmas eszközök között megszerezni akarnák. Nem mintha természetünk más volna, mint az amerikaiaké. Sőt ellentállás dolgában, kivált politikai gyakorlottságunk után az utóbbi négy század alatt, vetekedhetünk Amerikával. Amiből nehezen, bizonyosan saját kárunkkal a hosszú idő múlva gyógyulunk ki, az a kezdeményezésnek hiánya, mely a sült galambot szájtátva várja. E részben iskoláinktól fájdalom, alig remélhetünk valamit. Berendezsük a régi tekintély alapján nyugszik. Kegyetlen sok nyelvtanításunk hasonlókép ezt a tekintélyt erősíti. Még ha dolgot tanítunk is, nem az okát tudokoljuk, hanem mindössze formáját. Grádusaink nem a használható ismereten, hanem a bizonyítványok szerzésében excellálnak. Végre megpihenünk a kiküzdött hivatalban, mi, az értelmiségi osztály. Minthogy pedig a többi osztályok iskoláit is mi csináljuk, s nem csinálhatván másképp, mint a „saját képünkre és hasonlóságunkra“ a tisztességes ipar, kereskedés és földművelés a mi hivataliskoláink jármát nyögi s igazában csak ott és akkor lesz iparrá, kereskedéssé, és földműveléssé, ahol és amikor iskolai bizonyítványainkat a földhöz vágja és sárba tapossa.

Az már hatalmas jele volna iskoláink javulásának, ha több levegőt bocsáthatnánk falaik közé. Nem metaforában beszélek. Ugy értem, ahogy mondom: levegőt, több levegőt iskoláinkba! A szabadjára bocsátott gyerek, kiről a szellemi teher felét levettük, magától is játékba kezd, foglalkoztatja izmaait, idegeit, képzeletét, értelmét, akaratát. Megkóstolja a győzelem ittasságát, még szenvedett ütlegek árán is. És ha tüdeje kitágult, arca kipirult, akkor álljunk megint vele szóba, hogy megértessük a számolás és mérés titkait, az állati és növényi élet táplálkozását, a természeti erők törvényét, az igaz, szép és jó hatalmát.

De ha mindent úgy hagyunk, ahogy tényleg van iskoláinkban, legfőleg felcicomázzuk atletikával, sporttal s egyéb importált dologgal, csak azért, hogy „a művelt külföldtől elmaradni ne láttassunk“, akkor inkább rontottunk, mint javítottunk állapotainkon. Igen okosan jegyzi meg Kemény Ferenc, hogy „az amerikaiak maguk is felpanaszolja az atletikai irány túltengését s annak a túlzott trainingben, a professzionálizmushoz és fogadásokhoz megnyilatkozó kinövésit.“ Hagyni kell ezeket a társadalomra.

Mindezeket csak bevezetéskép mondtam el Kemény Ferenc amerikai tanulságaihoz, melyeket a következőkben közlök:

1. A testi nevelésnek és egészségügynek egész nemzetre kiható fontossága átment a köztudatba s egy egész világrész polgáraitra termékenyítően hat. Aktiv vagy passzív értelemben mindenki sportol ott: a mérkőzéseknek, melyeket 10.00-nyi közönség néz végig és amelyekről a napilapok illusztrált hasáboakat közölnek, se szeri, se száma: még a legegyszerűbb gyári munkás is érdeklődik a sport iránt és nem közönséges tájékozottsággal s szakismerettel rendelkezik. Valamelyes sportot ügyszólván mindenki üz: nem a jómóduak kiváltsága ez, hanem közkinccs.

2. Ebben a testi fölényben, megengedem, bizonyos, de nem tulságos rész a keresztelés szülte faji jellegét illeti meg, de igazi nyitja a tudományos elveken alapuló rendszeres testi nevelésben keresendő, mely egészséges ifjúságból ép szülőket s majd ugyanilyen utódokat eredményez.

3. Az amerikai munkabíró és munkás, egészségére is önző, mértékletes és fürdőkedvelő nép; szereti a természetet s élvezettel küzd az elemekkel. A szesz italoknak mértékletes élvezése, sőt a teljes absztinencia hatalmas léptekkel halad előre. Láttam munkásokat, akik villásreggelijükhöz 1—2 pohár jeges vizet vagy tejet ittak. Hogy az amerikai ilyen okosan tud élni, abban az iskolai nevelésben nagy része van.

4. Nagy vagyonosság mellett a szellemi és testi kultúra céljaira szinte határtalan áldozatkészség tapasztalható a társadalom és egyesek részéről. A kulturmece-nás egyik jellemző típusa az újvilág társadalmának: nem éri be díjak adományozásával, hanem tornacsarnokokat építtet, játékszereket szerez be és egészséges s olcsó szórakozásokról gondoskodik.

5. Az amerikai elbizakodott ugyan s általában némi szánalommal tekint a szerinte avult európai intézményekre, de azért önzésénél és utilitarisztikus hajlamanál fogva mindig azt nézi, hogy mit tanulhat idegen népektől. Tekintélyt nem ismerve, nem esküszik egyetlen rendszerre, hanem vizsgál, próbál s saját javára fordítja az idegen jót is. Ezt jó lesz emlékeztünkbe véteni, nehogy nekünk nélkül vádoljunk és kárhoztasunk azokat, akik nálunk is hasonló úton igyekeznek a haladást biztosítani. Az amerikai örül, ha valahol valami jót talál s ezt férfiasan beismeri.

6. A leányok testi nevelése (főleg svéd torna és szabadteri játékok) minden foku nevelésnek nélkülözhetetlen része, melyet nemzeti fontosságúnak tekintenek. Az együttnevelés (coeducation) elterjedt voltánál fogva a két nemnek helyenként még a tornatanítása is együttesen folyik, amint állítják, minden veszély nélkül. A nők illetően egyetemes testi nevelésének eredményei szemmel láthatólag mutatkoznak a típusnak lelki és testi fölényében. Az amerikai nő ismert szép természetnek, természetes bájának, üde arcszínének, öntudatos fellépésének, fizikai ellentállásának és erkölcsi erejének magyarázata és forrása bizonyára jórészt ebben keresendő. Amazokhoz viszonyítva a magyar leányok s nők testgyakorlása félnék kezdeményezés számba mehet csak.

7. A helyes és eredményes testi nevelésnek alapfeltétele egy tudományos képzett tornatanítói kar, mely távol minden naturalistaságtól és merő izomkulturától egy jól megfontolt, az egészség és az emberi természet örök törvényeit szem előtt tartó rendszert követ és magas egyetemes műveltséggel is rendelkezik.

8. Hogy a tanulóifjúság az iskolán kívül is foglalkozhassék testgyakorlással, a tan- és szakférfiak fel-

ügyelete és vezetése alatt álló intézeti testgyakorló-egyesületek és ifjusági szövetségek szervezendők. A főiskolákon odaát kivétel nélkül egy vagy több sportklub van, melyek legszorosabb kapcsolatai a diákságnak, mely nem ismeri a tivornyázást és kártyázást; a felesleges életerő itt és a versenytéren tombolja ki magát, nem pedig korcsmákban és kávéházakban.

9. Mind az iskolai, mind az egyesületi testnevelésben nagy súlyt vetnek az erkölcsi tényezőkre. Az önfegyelmezésből eredő engedelmesség, a bajtársi érzület és igazságszeretet ápolása eredményezik azt a szép játékmódot (fair play), melyet nálunk, sajnos, még anynyira nélkülözünk.

10. A milyen takarékosak az idővel az életben, épp oly fényűzést követnek vele az iskolákban, a hol nem kísért a szellemi túlterhelés réme, mert a tantervek nincsenek felesleges részletekkel túltömve és már a középső fokon a tárgyak szabad választását engedik meg (fakultatív-elektív-rendszer). A tanítás rendszert csak fél 9 vagy 9 órakor kezdődik, a szombat (vagy csütörtök) egészen szabad, a szünidők hosszúak s a sok szabad időt egészen a játékoknak s a test edzésének szentelik. („E—s.“)

Utasítások a testgyakorláshoz.

(Folytatás.)

V—VI. osztály.

Magas ugrás. — A helyes ugrás követelményeinek megtartása mellett az átugrandó magasság fokozása. Mérsékelt magasságu szilárd tárgyak átugrásának gyakorlása bal (jobb) lábbal. Ablakugrás. Az átlagos ugrás a felsőbb osztályokban mellmagasságu legyen.

Távolugrás. — Helyből és szaladással gyakorlandó. A szaladás fokozatosan sebesebb legyen. Az átlagos ugrástávolság a felsőbb osztályokban három testhosszuságu legyen.

Zsámolyugrás. — A zsámolyok egymás mögé állítandók. Szökdelések páros és fél lábon, végig a négy zsámolyon. Végigszaladás a zsámolyokon (egyesekeket ki is hagyva) az utolsóól homorítva leugrás, összekötte kar- és lábgyakorlatokkal.

Roham-deszka. — Oldalugrások egy és két lépéssel, repülés közben a kezujjakkal a lábujjak érintése, a térdek átkarolása stb. Tigrisugrások (páros lábról ugrás a kezekre és leugrás balra (jobbra) vagy vissza a lábakra és hátra). Átugrások a bal (jobb) lábbal a deszkára lépve, összekötte fordulatokkal.

Bak. — Felülések, leugrások és lelendülések, ülécserék, terpeszugrások széltében és hosszában állított (mell magasságu) bakon helyből és szaladással (óvatosan gyakorlandó). Tompor, kanyarulati, vetődési, guggoló és tolvaj átugrások. Elugrások páros lábbal.

Ló. — Ló széltében. Felülések állásból, lovag- és oldalülésbe a hátra, nyeregpre és nyakra. Tompor, kanyarulati, vetődési és guggoló átugrások. Hátlendülettel felülések. Váltogatott láblendítések oldalt mellső, oldal-támaszban. Átugrások. Felterpesztés állásból és támasz-ból terpeszállás a lóra. Átterpesztések. Elölengések bal (jobb) lábbal, összekötte felülésekkel. Felülések lovag-ülésbe, Különféle felülések a ló hátára haránt és oldal-ülésbe, ló hosszában. Felülések szaladással lovagülésbe a hátra, nyeregpre és nyakra hosszában. Felguggolás haránt állásból, leterpesztés előre. Kanyarulati és vetődési ülécserék. Olló ülécserék.

Nyújtó. — Alacsony nyújtó. Alugrások. Átfeszítések oldalülésbe a bal (jobb) combra és ezekből kanyarulatú legrások. Tompor kanyarulatú és vetődési átugrások mellő oldaltámaszból. Térdforgások. Mellő kelep hátra.

Nyújtó érintő magasságban. Zsugorfüggés, térd-fellendülések egy térdel és térdforgások hátra és előre a kezekben belül és kívül. Lengés felső fogással (óvatosan gyakorlandó). Kelepfelhuzódás alsó (felső fogással). Kelepfellendülés. Mellő oldalüggésből fél fordulattal balra (jobbra) függéscsere.

Korlát. — Alacsony korlát. Felülések és lábfejszítések egy lábbal ki és befelé egyen- és ellenoldaluan a korlát végén.

Korlát mellmagasságban. Mellő haránt fekvő-támaszban karhajlítások és lebegő fekvőtámaszok. Harántámaszban lassú leereszkedés hajlított támaszba és feltolódás nyújtott támaszba. Haránt-támaszban lengés. Támlázás előre és hátra minden elő- és hátlendületnél. Alkattámaszból feltolódás harántámaszba válogatott karokkal. Alkattámaszban lengés. Ülécserék nyújtott és hajlított támaszon át. Olló ülécserék a hátlendületnél.

Mászás (rúdon, kötélén). — Mászó kulcsolás egy lábbal és ebben gyors mászás. Függeszkeedés fölfelé a rúd közepéig nyújtott és hajlított függésben. Mászás egy és két rúdon páros kézzel, tovább fogva a fel- és lemászásnál. Kitérés egy rúdon. Átfordulás két rúd között lefüggésbe, fészekbe, hátsó függésbe, állásból nekiugrással és függésből.

Mászás kötélén függeszkeedések, után- és túlfogásokkal lefelé a kötél felső végétől és fölfelé a kötél közepéig.

Gyűrűhinta. — Átfordulás lefüggésbe, fészekbe, hátsó függésbe és visszafordulás. Nyújtott függésben lábkörzés, ostorlengés, feltolódás mély fogással. Hintázás és hajlított függés az elő és hátsó hintázásnál. Hintázás páros térdemeléssel az elő és hátsó hintázásnál és mindkettőnél (ez által a hintázás fokozása), legrás a hátsóhintázásnál. Hintázásban a fészek.

Részútos létra. — Függeszkeedések hajlított függésben a kapocsfákon, fokokon és mindkettőn föl- és lefelé. Karrángások lefelé (egy kéz a kapocsfán, a másik a fokokon, páros kézzel a fokokon). Támlázás fölfelé mellő fekvő támaszban.

Vízszintes létra. — Függeszkeedések nyújtott és hajlított függésben után- és túlfogással előre, hátra, jobbra, balra, összekötve lábgyakorlatokkal. Karrángás előre és hátra egy kézzel a fokokon hajlított függésben, a másikkal a kapocsfán.

Lebegőfa (csipőmagasságban). — Felállások, járásközben a középben leguggolás, térdelés, ülés, lefekvés és ezekből felállás, a járás folytatása végig. Mellő oldalállásból tompor kanyarulatú és vetődési átugrások helyből és szaladással mint huszárugrások.

VII—VIII. osztály.

Magas ugrás. — Az ugrások átlagos magassága mell-, majd vállmagasságu legyen. Szilárd tárgyak átugrásának gyakorlása.

Távolugrás. — Helyből és szaladással gyakorlandó, kiválóan természeti akadályok legyőzése. A szaladás fokozatosan sebesebb legyen.

Zsámolyugrás. — Szökdelések páros és fél lábon a zsámolyokon s fél lábon a zsámolyokon és a közökben a zsámolyok fokozatos távolításával; két-három zsámolyon egymásföle helyezése és átugrása.

Rohamdeszka. — Oldalugrások negyed és fél fordulattal a rohamdeszka felé és a rohamdeszkatól. Átugrások 2—1 lépéssel. Oldalugrások a rohamdeszka mellé állított ugrómércén át.

Bak (széltében és hosszában). — Terpesz-átugrások helyből és szaladással a magasság fokozásával (esetleg az ugródeszka távolításával is). Az átugrások minlig felügyelettel gyakorlandók. Kanyarulatú vetődési és tompor ütések és átugrások jobbra, balra. Átguggolás, fél és egész körzések egy, esetleg páros lábbal.

Ló. — Ló széltében. Feszítő, kanyarulatú, vetődési és olló felülések és ülécserék, különösen előlengésekkel gyakorlandók. Terpesz-, tolvaj-, tigris- és szabadátugrások. Társas ugrások. — Lóhosszában felülések lovagülésbe a hátra, nyeregbe és nyakra. Vetődési, tompor és kanyarulatú felülések jobbról balra és ellenkezőleg, állásból és rövid szaladással. Vetődési, tompor és kanyarulatú átugrások a hátán át. Óriási átterpesztés és átguggolás.

(Folytatjuk.)

Különfélék.

A Budapesti III. kerületi Torna és Vívőegylet vasárnap tartotta meg XIX. évi rendes közgyűlését az egyesület tagjainak nagyszámú részvételével. Napirend előtt szép ovációban részesítették s díszes emlékalbummal lepték meg az egyesület elnökét, dr. Stern Józsefet, aki dr. Szikla S. alelnökkel együtt az alapítás óta vezet az egyesületet. Az évi jelentés és a zárszámadásokról tudomásul vétele után megejtett tisztújításon a közgyűlés bizalma ismét a régi tisztviselők és választmányi tagok mellett nyilvánult, dr. Stern József elnököt pedig közfelkiáltással az egyesület tiszteletbeli tagjává választották.

Távfutás Franciaországból Belgiumba. A sport tulajdonságának és helytelen felfogásának lesz bizonyítéka az a távfutás, melyet május 28-án akarnak rendezni Franciaországból Belgiumba. A táv 530 kilométer, amit öt nap alatt kell majd befutni. Az egyes napi távok legnagyobbja 125 km., legkisebbje 75 km. lesz.

A Magyar Tanítók Turista Egyesülete m. hó 11-én tartotta XIV. közgyűlését a Tanítók Otthonában. A beteg Verédy Károly kir. tanácsos, elnök helyett Mikolík Kálmán társelnök nyitotta meg a közgyűlést. Elsőnek Hittig Lajos titkár terjesztette évi jelentését, amelyből a következő adatokat közöljük: Az egyesület kiadta könyvalakban, a tavalyi közgyűlésen 200 koronával megjutalmazott, Récei Ede kegyesrendi tanár: Erzsébet királyné magyarországi turista útjai című munkáját. Az egyesület a Magas Tátrában menedékházat kíván létesíteni, ami 13 óta volt tervbe véve, de most már a megvalósítás stádiumába lép. A Turista-egyesület vagyona az elmúlt év végén 6000 koronára rugott. A tetszéssel fogadott jelentés tudomásvétele után a múlt évben hirdett pályadíj került eldöntésre. A tétel a következő volt: Miként hasznosíthatók a turistikai ismeretek az iskolában? A bíráló-bizottság a pályadíjat Witkovszky Sándor fővárosi tanítónak ítélte oda, ki már több ilyfajta kérdéssel nyert pályadíjat. Majd Moussong Géza ügyvivő alelnök meleg szavakban emlékezett meg az egyesület jelenlévő védnökéről, báró Eötvös Lórántról, ki arra hasonló melegséggel felelt. Végül megválasztották a következő választmányi tagok, Budapestről: Erődi Ernő, Éltes Mátyás, Fodor Riza, Gyuris Géza, Kados Aladár, Kámenár Ferenc, Micske Béla, Moussong István, Strobl

Vilma, Tanos Teréz, Tas József és Witkovszky Sándor. Vidékről: Arányi Béla (Vác), Benedek Vince (Győr), Borbély Sándor (Vác), Bökényi Dániel (M.-Sziget), Farkas Vilma (Nagykanizsa), Feket György (Esztergom), Gáspárdy Aladár (Orsova) és Vojtek Aranka (Aranyos-Maróth).

Magyarországi ping-pong bajnokságáért folyt mérkőzések befejezést nyertek. Bajnok Redlich Béla, a M. A. és F. C. tagja lett. A Müegyetemi Athletikai és Football-Clubnak tagjai különben is igen szép szerepet játszottak, mert az összes díjakat, kivéve a handicap egyik harmadik helyét, megvédték.

Az előmérkőzések során a bajnokság legkomo-lyabb jelöltjének Tolnay József látszott, ki valóban mes-teri játékot produkált. A döntőben azonban szívósabb és nyugodtabb ellenfele legyőzte.

A rendező Müegyetemi Athletikai és Football-Club minden lehetőet elkövetett a siker érdekében. A versenyek eredményei a következők:

A bajnoki versenyben Kaufmann Ervin (W. A. C. Bécs) győzött Fáy Ernő (M. A. F. C.) ellen 30:27, 32:29, Redlich Béla (M. A. F. C.) győzött Schneider Károly (B. T. C.) ellen 30:20, 30:24, Schuler Jenő (M. A. F. C.) győzött Gervai Mihály (M. A. C.) ellen 32:30, 29:32, 32:30, Ságody Ervin (M. A. F. C.) győzött Csáky István gróf (M. A. F. C.) ellen 32:29, 27:30, 32:29. Tolnay József (M. A. F. C.) győzött Shires Edwárd (M. T. K.) ellen 30:21, 27:30, 30:26. Weisz Imre (M. A. F. C.) győzött Vajda János (B. E. A. C.) ellen 30:24, 31:32, 30:22.

Redlich Béla (M. A. F. C.) győz a bécsi Kaufmann Ervin (W. A. C.) ellen 30:37, 30:24; Ságody Ervin (M. A. F. C.) győz Schuler Jenő (M. A. F. C.) ellen 30:20, 27:30, 30:28. Weisz Imre (M. A. F. C.) győz Ságody Edvin (M. A. F. C.) ellen 20:30, 30:25, 30:28. Redlich Béla (M. A. F. C.) győz Tolnay József (M. A. F. C.) ellen 30:26, 25:30, 30:25. A döntőben Redlich győz Weisz ellen 30:28, 30:27, 30:26 s így Magyarország bajnokságát Redlich Béla (M. A. F. C.) nyerte meg, második Weisz Imre (M. A. F. C.), a két harmadik Tolnay József (M. A. F. C.) és Ságody Ervin (M. A. F. C.) lett.

A handicap-versenyben első lett Redlich Béla (M. A. F. C.), második Lichtmann Győző (M. A. F. C.), a két harmadik: Tolnay József (M. A. F. C.) és Shires Edwárd (M. T. K.) lett. Ezzel három napra terjedő verseny véget ért. A győztesek arany, ezüst és bronz plaketteket nyertek.

A „Neptun“ évi jelentése. Terjedelmes füzetben számol be a „Neptun“ BpEE. tavalyi működéséről. Rámutat azokra a nehézségekre, melyek régi erőinek a tréningtől való visszavonulásával az egyesület versenyszereplése elé tornyosultak, de egyttal az új erők szorgalmára és munkakedvére támaszkodva, bizalommal tekint a jövő elé. Kiemeli az egyesület tagjainak a turázás terén elért eredményeit. 82 tag 4313 indulással 47,479 km.-t evezett be (1903-ban az adatok a következők voltak: 76, 2883, 29,233). Nagy turák voltak a Pozsonyról —Budapestre, Komáromból— Budapestre való levezések. Külön túradíjakat irt ki az egyesület, melyeket Jakabfalvy Ferenc, Gallus Béla, Horváth Árpád, Dombó Károly és Reich Ernő nyert el. Az egyesület résztvett a nyáreleji margitszigeti ünnepély alkalmából rendezett nagy evezős felvonulásban és külön is rendezett egy ily csoportos felvonulást, melyben 46 tag vett részt. Közös

háziversenyt tartott a Neptun a Nemzeti Hajós Egylet-tel szeptember 25-én. Tagjainak száma: 3 tiszteletbeli, 60 alapító, 66 pártoló és 99 rendes tag. Evezési szezonja február 22-étől december 14-ig terjedt. Legtöbbször ült hajóba Horváth Árpád, aki 362 indulással 4039 km.-t evezett be, ami egyesületi rekord. Sajnálattal emlékezik meg a beszámoló, titkárának, a külföldre távozott Koós Jenőnek lemondásáról és lelkes tagtársának, Koós Elemérnek, vidékre való távozásáról, valamint egyik régi tagjának, Dietzl Viktornak elhunytáról.

Az egyesület vagyona az 1904. év végén 37,981 K 34 fill., bevételei 13,748 K 22 fill.-t, kiadásai 1267 K 28 fill.-t tettek ki.

Felsorolja a gondosan szerkesztett évkönyv az egyesület győzelmeit 1885-től 1903-ig, az egyesület tulajdonában levő díjakat, melyek száma 35, az egyesület birtokában volt örökös vándordíjakat, az egyesület győztes tagjainak névsorát és eredményeit az egyesület alakulása óta, a múlt évi vezetőséget, a tagok névjegyzékét és a csónakállomány jegyzékét, ugyszintén a tagok 1904. évi működésére vonatkozó adatokat és a pénztári kimutatásokat.

A Magyar Athletikai Club f. hó 8-án este lovardai vivótermében a tagok élénk érdeklődése mellett kardhandicapet rendezett a következő eredménnyel: 1. dr. Nagy Béla (előny nélkül), 2. Gerde Oszkár (2 tuss előny), 3., 4. és 5-ik ifj. Tóth Péter (1 tuss előny), dr. Bakos Géza (2 tuss előny) és Pistor Ervin (2 tuss előny), 6. Karkis Kornél (2 tuss előny), 7. Kazár Emil. A 3., 4. és 5. helyért Tóth, Bakos és Pistor újra mérköztek, mely mérkőzésekből ádáz küzdelem után Tóth kerül ki győztesként, 2-ik Bakos, 3-ik Pistor lett. A versenybírószám tagjai dr. Porteleky László, Zulawszky Béla és Hollóssy Jenő voltak.

A Wesselényi Vivó Club folyó hó 7-én tartotta házi handicap kardversenyét, mely szép számu közönség jelenlétében a következő eredménnyel végződött:

1. Torday Géza 2 tuss előny.
2. Szabó Árpád 0 tuss előny.
3. Háborny Nándor 1 tuss előny.

A Budapesti Torna Club Prágában. Március 24 és 25-ik napjain a Budapesti Torna-Club csapata Prágában játszik a D. F. C. és a Sparta, Csehország e két kiválóbb csapata ellen. A B. T. C. csapatát az egyesületnek 20—25 tagja fogja Prágába kíséni, hol a rendező két egyesület lelkes fogadtatásban készül részesíteni a népszerű magyar egyeletet.

Magyar vivó diadalai Bécsben. Mészáros Ervin, a Magyar Athletikai Club tagja, Magyarország élvivó bajnoka két fényes győzelemmel szaporította eddigi kiváló sikereit. Mészáros ugyanis résztvett Bécsben a Wiener Athletiksport-Club, Cyclisten, Friesen, a znaimi tisztí vivóklub, Haudegen és a werdniki magántanulók között rendezett vivóversenyen, melyen az I. osztályú kard- és tőrversenyt remek stílusban nyerte meg. A részletes eredmény a következő:

Tőr-minősítés. 1. Mühlberger. 2. Mészáros. 3. Stummer és Gindele (Herschmann dr. hatodik).

Kard-minősítés. 1. Mészáros. 2. Mühlberger. 3. Herschmann dr.

Tőr-poule. 1. Mészáros. 2. Mühlberger. 3. Stummer. Mészáros és Mühlberger egyaránt legyőzte az összes ellenfeleket, de az első díjat Mészáros kapta, miután Mühlbergernél kevesebb tuss érte.

Kard-poule. 1. Mészáros. 2. Herschmann. 3. Mühlberger.

Katonai szki-gyakorlatok. *Teregovárról* írják Weisz Ferdinánd altábornagy, a 34. hadosztály parancsnoka főlismervén a szki-gyakorlatoknak fontos jelentőségét a hadseregnél, az idén február 9—25-ig terjedő időközben Karánsebes és Resicabánya vidékén 15 napos szki-gyakorlatot rendelt el, amelyek fővezetésével a 43-ik gyalogezred őrnagyát, Sperl Emilt bízta meg. A különítmény parancsnoka ehrenwalli Dorotka Ágost, a 43-ik gyalogezred századosa lett, kit egyszersmind a kiképzéssel is megbíztak. Segédkezett neki torontálszigeti Zsivkovics Dusan, torontálszigeti Zsivkovics Elias, Gaál Henrik főhadnagy, Konrád Gyula és Neppach Adolf hadnagy. Az egész különítményt Teregovára, mint kiinduló állomásra vezényelték. A szki-gyakorlók már néhány nap múlva oly meglepő eredményt értek el, hogy a gyakorlatok a szki-nek hadszerü kipróbálását tették szükségessé. Már a nyolcadik napon nagyobb szkimenetelő-gyakorlatokat tartottak teljes hadifölszereléssel, váltakozó emelkedésű vidékeken és egy 25 kilométeres távolságot 502 méteres lejtőn 3 óra 40 perc alatt futottak be. A sport a tiszteket és az altisztiket a gyakorlatok alatt már annyira buzditotta, hogy méter magas gátakat ugrottak át. A kigyózó vonalban való futást, a kitüzött irány pontos betartásával 45 fokos esésnél a gyakorlatozók már egész könnyen végezték. A 14 napi hasznos gyakorlat bebizonyította, hogy a szkifutás háboruban hirtető, előőrsi és biztosító szolgálatoknál nagy jelentőségű; de emeli a legénység bátorságát, vállalkozási kedvét, valamint erkölcsi és fizikai erejét is.

A Nemzeti Sport vivőünnep. A március 23—26-án Augusztó főhercegnő védnöksége alatt a Nemzeti Sport rendezésében tartandó jótékonycélu vivőünnep versenyszámaira már eddig is érkeztek nevezések az ünnep rendezőségéhez. Vivőmestereink sorából pedig eddig Vay Lajos gróf a tudományegyetem, Fodor Károly a műegyetem vivőmesterei, továbbá Gennari Giuseppe, Hollóssy Jenő, Leszák Károly, Lovas Gyula, Santelli Italo, Torricelli Angelo jelentették be, hogy vivőiskolájukkal a versenyben résztvesznek. Vidékről is, katonakörökből pedig Ausztriából is jöttek már jelentkezések, így a katonaság valóban mintaszerűen vezetett sportnevelő-intézete: a bécsújhelyi katonai vivó- és tornatanári-tanfolyam is bejelentette képviselőjét. Mindkét fegyvernemre való nevezés esetére a tét 15 K.

Cross-country. Hornig püspök vándordijáért tartandó cross-country-t április 13-án rendez a Magyar Athletikai Club. A díj védője két győzelemmel a Magyar Úszó Egyesület.

A kerékpáradó. Arad város törvényhatósága közgyűlésén tárgyalás alá került a kerékpáradó eltörlése iránt benyújtott kérelem s a szavazatok egyenlően oszolván meg, az elnök az adó fentartása mellett döntött szavával.

Kiadótulajdonosok: **Légrády Testvérek.**

ÓVÁS!

Tudomásunkra jutott, hogy idegen gyárból származó oly pneumaticok vannak forgalomban, melyekre **védjegyhamisítás szándékával**

„Continental“

szó van bélyegezve.

Figyelmeztetjük t. vevőinket és a nagyközönséget, hogy a valódi

Continental-Pneumatic

a gummiba préselt **sas** védjegyről ismerhető fel.

Egyszersmind kinyilatkoztatjuk, hogy feljelentéseket, melyek a védjegybitorlás felderítésére és megbüntetésére vezetnek, szívesen és busásan jutalmazunk.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
Budapest.

Vivók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalm

„Damascinus“- kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva **nem nyomja a kezét, elhárítja a kard csúszását, megóvja a keztyűt a kopástól.**

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896. sz. rendeletével tanítási célokra ajánlotta.

== Bármely kardra könnyen ráerősíthető. ==

Legtöbb államban szabadalmazva.

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.